

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLONYE.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. — fill.
Vidéken: félévre 9 kor., negyedévre 4 kor. 50 fill.

FŐSZERKESZTŐ: **BENEDEK JÁNOS.**
POLITIKAI ROVATVEZETŐ: **Dr. BOROSS LAJOS.**
FELTÖLTŐ SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: **SZÉKELY IMRE.**

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Debreczen, Fő tér 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

Az osztrák fájdalma.

— augusztus 31.

A magyar nemzet soha sem marad adósa az osztráknak. Nemcsak azokat a kötelezettségeket teljesíti a magyar, melyek a közösügyből kifolyólag jogosultak, hanem azokat is, amelyek jogtalan követelések és érdekeinknek egyenesen ellenére vannak.

Ausztria ellenben soha sem veszi figyelembe a mi jogos és igazságos kívánatmainkat. Az megköveteli, hogy az udvartartás költségeire ugyanannyit fizessünk, mint ő, holott csakis osztrák udvartartás van. A külügyi kiadásokat is egyformán fizetjük, hanem azért Magyarországnak külügyi képviselője nincs s a galaczi konzul német átiratát hivatalosan jogosultnak kell elismernünk.

Kereskedelmünket nem lehet fejleszteni, nehogy az osztrák kereskedelemnek konkurrencziát csináljunk; iparfejlesztésünket is elnyomják, nehogy a selejtes osztrák ipartermékeknek valamelyes részét kiszorítsuk piacainkról.

Kormányaink mindenkori olyan alárendelt helyzetben vannak, hogy önállóan még a belügyekben sem mernek intézkedni s a magyar mi-

niszterek soha sem azt tekintik ténykedéseik közben, hogy a magyar nemzet érdeke mit kíván, hanem azt, hogy Bécsben mit szólnak hozzá. Olyan általános igazságok ezek, amit bizonyítani teljesen fölösleges. Hátha még azt vizsgáljuk, hogy miként állunk a hadsereg kérdésében. Elgondolni is szörnyűség, hogy a magyar nemzet véderejét egy olyan osztrák hadsereg képezi, a melyik alkotmányunkra fel sincs esküdvé. Ez a hadsereg a nemzet-től teljesen idegen. Nyelvét nem beszéli, hazánkat osztrák tartománynak ismeri, osztrák zászlója van és az osztrák császári himnuszra imádkozik. És ennek a hadseregnek adja fiait és pénzét a magyar! Nem természetes-e, ha ezen a tarthatatlan és igazságtalan állapoton segíteni akart a nemzet és a parlamentben harcot indított a katonai reformok érdekében. A harcz kezdetben egységesnek látszott s már-már azt reméltük, hogy az erős nemzeti küzdelem megtöri az osztrák kamarilla makacsságát. De ebbe az önzetlen tiszta küzdelembe belevágott a chlopy-i korbács. A kormány pedig, melynek Tisza lett feje, megkezdte az alkut és a nemzet szemét kitérülte a bécsi kormány holmi ígérekkel.

Ezek között az ígérek között volt az is, hogy a közöshadsereg hadbírái között legyenek megfelelő számban magyar hadbírák is. Véletlen szerencse, hogy ezt az ígéretet számon tartották a delegációban és sok vitakozás és hercehurcza után határozatbament, hogy magyar hadbírákat is fognak alkalmazni. Ezt a határozatot most akarnák végrehajtani. Felhívást intéztek tehát a magyar jogászokhoz, hogy jelentkezzenek, aki hadbíró akar lenni. A német nyelv tudása nem föltétlenül szükséges.

Olyan természetes igazság ez és annyira jogos vívmány, hogy szót vesztegetni rá egészen fölösleges. A magyar lapok nem is láttak benne mást, mint a kormánynak egyszerű köteleességteljesítését. A köteleességteljesítés pedig nem érdem s így senkinek sem jutott eszébe koszorút fenni ezért a katonai vívmányért, akár a kormánynak, akár a hadügyminiszternek, akár Ausztriának.

Az osztrákok azonban nem így gondolkoznak. Azt hitték, hogy ez az ígéret is csak ígéret marad. Minek adni a magyarnak mást, mint ígéretet? Amint a felhívás megjelent, az osztrák lapok egyszerre felzudultak és régi szoká-

Válopör.

— Páros jelenet. —

Irta: **Zöldi Márton.**

(Színhely: veranda. Személyek: Rajicsné, szőke ideges szépség — polgári értelemben. — Valki Anasztáz ügyvéd. Idő: tegnap.)

Rajicsné: Nagyon kedves, hogy eljött. Mióta a válopöröm folyik, annyiszor voltam önnél, hogy a segítők már gunyosan mosolyognak rám. Oly impertinensek...

Valki (egyik kezével a táblát, a másik kezével a fürteit rendezve): Bocsnát, nagyságos asszonyom, a szülők néha nagyon elhanyagolják a gyermekek nevelését. Különösen az ügyvédsegédek szülei. Mikor én ügyvédsegéd voltam...

Rajicsné: Hagyjuk, barátom, az nagyon régen lehetett. Mondja el, mi újság? Volt-e a Kurián informálni?

Valki: Hogy voltam-e? Annyira voltam, hogy a kuriai tanács referense majd kidobott. Azaz hogy eszmeileg ki is dobott, de fizikailag külső kényszer beavatkozása nélkül távoztam.

Rajicsné: És mit mondott a referens?

Valki: Nagyon keveset, de ebben a kevében semmi biztató sem volt.

Rajicsné: Hisz ez hallatlan. Hát nincs igazság seholl!

Valki: Igazság? Azt hiszem, van valahol. De bajos ráakadni. Tetszik tudni, a kuriai bírák konzervatívek és kényelemszeretők. Minthogy a tábla elutasított bennünket, a Kuriának sokkal kényelmesebb ezt az ítéletet helybenhagyni, mint megváltoztatni. A megváltoztatáshoz újabb indokolást kellene csinálni, míg ha meg nem változtatja, csak annyit kell mondania: a másodfoku ítélet indokainál fogva helybenhagyatik. Nyáron, a szüneti tanácsban nagyon szeretik ezt a formulát.

Rajicsné: Mégis, mit mondott az az ember?

Valki: A kuriai referens? Bocsnátot kérek, kissé gorombán, de nagyon okosan beszélt. Azt mondta, hogy ebből a válságból nem lesz semmi. Felhozakodott, hogy ő ötven esztendő óta él a feleségével, ki ma is olyan kiállhatatlan, házsártos, szakács, mint ötven év előtt. „Ha én — mondotta — ezzel az asszonnyal egy fél századig kibírtam, próbálja meg Rajics ur is a magáéval elkinldni. Ez az igazság... Egyiknek

ugy, mint a másiknak... A törvény előtt mindnyájan egyenlők vagyunk, urb.” Aztán rám mordult: „Külömben az egész keresetben nincs bontóok. Punktum.” Ezt mondta, csókolom kezeit.

Rajicsné (kezét összecsapva): Nincs bontóok! Uristen, hát nem tudnak a bírák olvasni? Nincs bontóok?

Valki: Van, van, de nagyon sovány...

Rajicsné (idegesen): Ügyvéd ur, ön félrebeszél. Nagyon sovány? Először is egy nagyon molett, hogy ne mondjam, elhízott gubernantról van szó, akivel a férjem gyalázatosan megcsalt.

Valki: De ezt nem tudtuk bizonyítani.

Rajicsné (gunyosan): Milyen bizonyítékokat kíván a bíróság? Talán fotografákat a pásztorórák tábláiról? Majd boldok lesznek lefotografálni magukat... A bíróság nagyon naiv... Én bizonyosan tudom, hogy a férjem megcsalt... a nők idegei oly finomok...

Valki: De, bocsnát, idegekkel nem lehet bizonyítani... Az eljárási szabályok...

Rajicsné: Hát annak a perszonának a viselkedése... Milyen szemtelen volt,

MODERN GŐZMOSODA

Debreczen, Széchenyi-utca 42. — Telefon. — Gyűjtő-kocsi.

saikhoz hiven, szidják a magyart. — A hadügyminisztert felelősségre vonják, hogy miért tanusít előzenyiséget Magyarországgal szemben. Hogyan engedheti meg, hogy a hadsereg egységén ezáltal csorba essék? Hallatlan dolog szerintük, hogy olyan hadbíró legyen, aki csak fogyatékosan beszélje a német nyelvet. Ellenben helyes, hogy olyan hadbíró legyen, aki csak kizárólag németül tud. — Mert a hadsereg nyelve a német, a szelleme osztrák. Ilyen hadseregnek nem kell magyarul tudó hadbíró.

Az osztrákok még azért is feljajdulnak, hogy mi lesz a szegény osztrák katonával, ha olyan bíró ítél felette, aki nem érti a nyelvét. Azt azonban semmibe sem veszi az osztrák, hogy magyar fiuk felett allandóan olyan hadbírák ítélnek tulnyomó számban, akiknek sejtelmük sincs a magyar nyelvről. De hát az nekik egészen más! A magyar fiuk nem számítanak. Azok az osztrák szemében ugyis csak magyar kutyák. Ám, de más az osztrák! az becses anyag. Nagy kár és nagy hiba volna, ha magyar hadbíró ítélkezne az osztrák bűn felett.

Ez képezi hát legujabb sérelmét az osztráknak, mert fáj nekik, ha bármiféle jogos igénye teljesül a magyarnak. Ez a kirohanás is arra való, hogy éreztessék a nemzettel felsőbbiségüket és igyekezzenek lekicsinyelni, lenézni a magyart. A derék osztrákok nem mulasztják el az alkalmat soha, ha a magyar nemzet megalázásáról, vagy lekicsinyléséről lehet szó.

Azután ez az intézkedés teljesen ellent mond annak a több százados törekvésnek, hogy a nemzetet be kell olvasztani Ausztriába. Minden téren meg kell nyirbálni jogait, hogy legyen anyagilag és szellemileg egyaránt kifosztva. Akkor aztán könnyen bedől az összmönarchiába.

A magyar hadbírák kinevezése nem kvadrál ezzel a törekvéssel. Ez fáj az osztráknak!

És milyen jó az, ha neki is fáj már valami!

— q. —

Sztrájk, kiállítás.

— augusztus 31.

Krimicsau — ez a szó, amely egy város neve, a magyar újságokban eddig alig, vagy éppenséggel nem fordult elő. Egy új fogalmat jelöl meg Krimicsau, egy olyan fogalmat, amelyről napjainkig nem hallott senki. A krimicsaui munkaadók voltak ugyanis az elsők, akik a munkások sztrájkjával szembeállították a munkaadók sztrákját. A „ha te is úgy, én is úgy!” elvére helyezkedtek s ezzel a munkásmozgalmak történetébe új fejezetet irtak.

Ma már példájuk elterjedt; Budapesten épp most készülnek utánozni a példát az építőmesterek. Ezek régóta hadilábon állanak munkásaikkal. Csaknem két esztendője dul közöttök a harc, amely hol általános, hol részleges sztrájkban nyert kifejezést. Néhányszor megállapodásra jutottak, de a háborúság csak kitört ismét. A mesterek az okai! — mondják a munkások. A munkások az okai! — állítják a mesterek. Ki tegyen itt igazságot? Megpróbálkozhat ezzel is, a béke olajága azonban mégsem akart kiesírni. A sok herezhurezába végre a napokban öblös hangon bekiáltották a mesterek: — Krimicsau. Ha szeptember elsejéig valamennyi építőmunkás a kezébe nem veszi szárszámját, valamennyi építőmester megszünteti a mun-

kát. Nem lehet tehát egyes mestereket bójakkal kiéheztetni s részleges sztrájkokkal követeléseket kicsikarni. Tessék mindenkinek dolgozni, mert különben körömfeketőnyi munka sem lesz. Legyen általános, igazi sztrájk s tessék akkor megélni a sovány sztrájkpénztárból. Így a mesterek.

A munkásoknak is megvan a maguk kemény érvelése. Nagy a nyomorúság, az élet napról-napra drágul, a szegény munkásnak már csaknem a levegőért is meg kell fizetnie: — hogy lehessen így a csekély napszámból megélni. Föl kell azt annak emelnie, aki egy istent ismer. Hiszen az a követelés oly csekély, a mesterek meg sem érzik, a munkás terhén pedig nagyot könnyít. Nem lehet — mondják a munkaadók — mi elmentünk a legvégső határig, azon túl számunkra csak az éhenhalás van.

Hát akkor harc a kőshegyig.

Ez ma a hadakozó felek állása. Mellyik részen van az igazság? Még akkor sem lehetne megmondani, ha jól ismerné az ember az építőmunkák minden csinát-binját. Az egyik résztől is hall az ember mezkölt, elfogadható érveket, de itélni még sem lehet, mert az egyik érv van olyan súlyos, mint a másik. Nem lehet itt mást tenni, csak azt kívánni, legyen béke. Értsék meg egymást munkások és munkaadók. Tartsák szem előtt a méltányosságot, közleljenek egymáshoz jó lélekkel, tegyék félre a gyűlölséget. Közeledek a tél s hozza möhében az inséget; ez idén még nyomorúságosabbat, mint máskor. Ne tegyék azt sok ezer ember számára még elviselhetlenebbé azzal, hogy már most elvonják a szájától a mindennapi kenyeret.

Mig erre felé a jövő így sötétlik, vannak még tájak, amelyekben a szem örvendezve pihen meg. Igazán csak a legnagyobb meglepődéssel lehet tudomást venni a vidéki városok kiállításairól. A napokban Veszprém nyitotta meg a magáét.

Az ilyen megnyitásokat bátran a munka ünnepének lehet tekinteni. A magyar kéz ügyessége, szorgossága, a magyar elme találékonyága, rugékonysága, a magyar lélek fogékonysága, szárnyalása van ezeken a helyeken közszemlére kitéve.

A szemembe kacagott, azt mondta, hogy a férjem kisujja többet ér, mint én egészen. Valki: Ez egyéni nézet. Én például nem osztom, sőt mondhatnám: au contraire...

Rajicsné: Azután a nőnek a multja, egy kokett francia leány.

Valki (sóhajtván): Az a baj, hogy kokett, mi pedig azt akartuk bizonyítani, hogy kokott... Ez fájdalom, nem sikerült. Csak azt tudtuk megállapítani, hogy Oriensből való huzsonhétéves, vagyontalan, hajsdon, nevelő. Semmi egyebet. Minden tanu tűzbe akarta tenni a kezét érte. A bíróság is. Az orleansi leány, nem tagadhatom, olyan jó benyomást tett...

Rajicsné (gunyosan): Mint az orleansi szűz.

Valki: Azt nem mondom éppen. Ebben némi túlzás volna. De az, hogy a nevezett guvernant az ön férjét hűtlenségre csábította volna s hogy az ön férje e csábításnak áldozatul esett volna... vagyis, hogy a házasságtörés a törvény által megkivánt feltételek szerint de facto és bizonyíthatólag megtörtént volna...

Rajicsné (türelmetlenül): Jaj, ne kezdje megint elülről. Önt mindenki olyan híres ügyvédnek mondja és a végén kiszül, hogy egy rongyos válópórt se tud keresztülvinni. Pedig én válni akarok, mindenáron válni, már csak azért is, mert a férjem nem akar. Ez az ember nem érdemel kiméletet. Mily durva volt! Mikor elébe tártam gyalázatát, vállat vont s azt mondta, hogy hisztérikus vagyok, hogy nagyon kivánatosnak mutatkozik egy radikális hidegvizkúra...

Valki: Tessék elhinni, az nem rossz, természetesen masszázsszal, erős masszázsszal. Enmár kétszer használtam. Az utóbbi esetben egy női masszírozó kezelt. Milyen kezei voltak... Csakugy bizsergett a hátam.

Rajicsné: Kérem, kérem, nem vagyok kíváncsi az ön hátának a közérzésére. Én, mint már ezerszer mondtam, válni akarok. Válni mindenáron.

Valki: Ugy? Hát mért nem szól? Hiszen annál nincs egyszerűbb dolog a világon!

Rajicsné: Ugy?

Valki: Természetesen. Ha a nagyságos asszony mindenáron válni akar, akkor kövessen el egy házasságtörést. A többit aztán bizza rám.

Rajicsné (sértődve): Pardon, uram, én tisztességes asszony vagyok, nem olyan, mint az az orleansi szűz.

Valki: Kérem, kérem, ne tessék félreérteni. Én egy formális házasságtörésre gondoltam. Nagysád például elutazik valakivel és visszatér valakivel. Csak két-három napra. Teszem Velenczébe. Együtt váltják a jegyet a menetjegyjelében. Ott olesőbb is. De az mellékes... A fő, hogy ez bizonyítható legyen. Én a bizonyított adatokat a férje kezébe juttatom. A többi magától megy... Garantálom a sikert.

Rajicsné (gondolkozik): Megszökni? De kivel?

Valki: Ajánlhatom az egyik segéde-met. Nagyon fess fiu, jó családból való... Azt hiszem, tíz forint napidijért...

Rajicsné: Eh, csak nem fogom gamamat egy tacsóval kompromittálni...

Lássuk csak... Mit szólna ahhoz, ha önnel utaznám?

Valki: Velem? Ja, kérem, az drágább ügy... Én husz forint napidijon alul... De hopp, nem is mehetek.

Rajicsné: Miért?

Valki: Mert éppen nagysádat kell képviselnem egy becsületsértési pörben.

Rajicsné: Ah!

Valki: Igen. Az az izé, akarom mondani orleansi kisasszony pörölte be nagysádat. Azt hiszem, elfognak bennünket marasztalni. A völegénye nagyon fogas ügyvéd...

Rajicsné: A völegénye?

Valki: Igen, holnap esküszik... Ma olvastam a lapokban.

Rajicsné: Esküszik? Barátom, akkor nekem nincs szükségem a válasra.

Valki: Amint parancsolja.

Rajicsné (kitörő örömmel): Esküszik a kis bestia! Pompás! Visszavonom a válópórt! A férjem pukkadni fog.

Valki: Minden emberi valószínűség szerint.

Rajicsné: Ön is azt hiszi? Ez gyanus.

Valki: Bocsánat, én arra gondoltam, hogy pukkadni fog, ha az expenzótát átadom. Statisztikám van róla, hogy ilyenkor minden ember pukkadoz.

Rajicsné (ábrándosan): Ah, én más pukkadásról álmodoztam. De ez is jobb a semminél.

Mindezekeken pedig csak örülhet a magyar szív. Mi lenne a magyar iparból, ha a közönség béklyói nem lennének ránk rakva. Micsoda lendületet venne, mily nagy területet hódítana meg! Míg így csak a hamupipóke szerepére vállalkozhatik. Míg azért nekünk így is drága szemünk fénye. Aggódva vessük, hogy nő, hogy cseperedik, hogy erősödik s ha az izmosodás szabad szemmel is konstatálható, ünneplünk van.

Az izmosodás egy-egy ilyen stációja a vidéki iparkiallítás. Gyönyörrel fordul a tekintet mindenfelé, mert amit átfog, magyar. Magyar kéz alkotta magyar anyagból.

Ezért valahányszor egy iparkiallítás megnyílik, ez az esemény kiemelkedik a vidék szűk keretéből s annál fogva, hogy ez egy ígéret a jövőre, határák egy óriási munkában, országos jelleget ölt.

Virágos városok.

— augusztus 31.

Lovass Zsigmond nagyvárad városi főmérnök „Gyakorlati városfejlesztés” című kiűnő, sok megszívlelésre érdemeset tartalmazó rópiratot adott ki.

Ez a hasznos kis könyv, mely a praktikusnak a széppel és kellemessel való összekötésére tanít, többek közt felemlíti a virágdiszítést is, mint a városok szépítésének hathatós, a külföld több városában divó módszerét.

Ismeretes és bizonyításra nem szorul, hogy a magyar általánosságban nem természetbarát, s különösen a városok lakosságának nagy zöme alig bír érzékkel a természeti szépségek iránt. Ez a túlságosan praktikus észjárású lakosság a jövedelmezés perczentaránya szerint értékeli a természeti tárgyakat, az erdőt a fahozam szerint becsüli meg s a virágoknak — mint szemében giz-gaznak — szeretetét átengedi a fejlett szépzérékű külföldnek. Ez a jelenség annál különösebb, mert alig van ország, melyet a gondviselés oly pazarul ajándékozott meg természeti kincsekkel és szépségekkel, mint épen Magyarország.

Pedig a virágok szeretete egyik ismerető jele a nemes szívnek s a fejlett izlésnek. A legnagyobb magyar költő, a magyar néplélek alapos ismerője lelkesedéssel énekl: „Szeresd a virágot és ne féltsd szivedet, mert ki azt szereti, rossz ember nem lehet!” S a költő szavainak élő illusztrációjakép a kis falusi házak rácsos ablakait a cserépvirágok özönével diszítik fel szorgalmas leánykezek. Minden ablakból szindus és illatos virágaival köszönt a muskátli, a bazsalikom, a rozmaring, a verbéna, a magyar falu tipikus virágai, melyek oly kedvessé teszik a falu kis kertjeit is. Csak városaink bérkaszáryainak ablakai és erkélyei ridegek és menttek minden virágdisztól.

Mint sok más mindenben, ebben is követendő példát mutathat nekünk a külföld. Drezdában az élővirágok özőne borít minden erkélyt és ablakot. Düsseldorfban és Brüsszelben óriási mérvet ölt az élővirágok nemes kultusza, Firenze, a virágok városa, a virágok szeretetének köszönheti szép nevét, Bécs, virággyakkal és parkokkal beültetett tereivel és utcáival gyönyörű ellentéte Budapest ridegségének, sőt a japánok fejlett izlésű virágkertészete is buzdító példa gyanánt szolgálhat.

Mert a virágok szeretete egy a szép szeretetével.

EGYHAZ ÉS ISKOLA.

Az új dékán. Jászi Viktor dr. jogtanár, a debreczeni jogakadémia új dékánja tegnap elfoglalta hivatalát.

Pályázat tanári állásra. A hajduböszörményi főgimnázium magyar-német tanszékének betöltésére helyettes-tanári állást szerveztek. Javadalmazás 1600 korona fizetés. — Pályázni szeptember 10-ig lehet Köblös Samu igazgatónál.

Tanév kezdete a Stefánia árvaházban. A debreczeni jótékony nőegylet Stefánia árvaházának szakiskolájába, megnyire a hely engedi néhány bejáró tanuló leányhely engedi, néhány bejáró tanuló leánykát felvesznek. Beiratásokat elfogad szeptember hónap 1—3 napjában a délelőtti órákban G. Szabó Etelka árvaházi tanítónő. Bejáró novendékek évi tanítási díja 30 korona. Bővebb felvilágosítást szívesen ad az árvaházi tanítónő.

Uj református egyház. Az észak keleti részen eddig Máramarosziget volt a végvára a magyarságnak s a református egyháznak. Most egészen közel a határhoz, Nagybooskón új egyház alakult, melyet a tiszántuli egyházkerület anyásított. Az új egyháznak 750 hive van.

Zsinat. A magyarországi reformátusok egyetemes zsinata november 10-én ül össze Budapesten. Az új törvénytervezetet e zsinat teljesen letárgyalja.

Megválasztott tanítónő. A debreczeni jótékony nőegyletnek a vezetése alatt álló Stefánia árvaházánál lemondás folytán megüresedett tanítónői állásra G. Szabó Etelka görzsönyi ev. ref. vallású tanítónőt választotta meg. Az új tanítónő, ki jeles oklevéllel bír, szeptember hónap elsején foglalja el állomását. A debreczeni jótékony nőegylet választmányának határozata folytán az árvaház tanítónője ezentul nem lakik bent az árvaházban, hanem csak bejár az intézetbe.

Az Ábelos-féle polgári és elemi leányiskolában (Hatvan utca 23. szám) a jövő tanévre való beiratások naponta d. e. 9—12 ig, d. u. 2—5 ig eszközölhetők.

Titokzatos öngyilkosság.

— augusztus 30.

Titokzatos és körülményeiben rejtélyes öngyilkosságról ad hírt hőmezővásárhelyi tudósítónk: Diószegi János hőmezővásárhelyi lakos házához reggel beállított a sógora, Tóth Antal 29 éves, nős orosházi eszmadia, aki gyakran át szokott nézni Vásárhelyre. Csak Diószeginé volt otthon. Tóth Antal látszólag jó kedvvel beszélgetett, csak 10 óra tájon lett egyszerre feltűnően izgatottá. Kétszer is kiment a ház elé. Ott járkált le-fel gondolkozva, végre fél 11 óra felé újra bement az asszonyhoz.

— Ugyan hé, eridj, hívd el ide az anyósomat — szölt Diószeginének.

Az asszony sajátságosnak találta a kérést s azt felelte rá tréfásan:

— Innen oda éppen annyi az út, mint onnan ide s magának sines gyöngébb lába az enyémnél, menjen el maga hozzá.

De, hogy az ember újra kérte, csak elment. Tizenegy órakor ért vissza egyedül, az anyóst nem találta otthon. Az ajtó zárva volt. Rosszat sejtve, sietett be a belső szobába, ahonnan valami hörgősszerű hangot hallott. Megborzadva állt meg a küszöbön. Tóth Antal ott feküdt az ágyon hörgöve, haldokolva. A jobb halántékából szívárgott a vér, az ágy mellett leesve ott feküdt a revolver. Az asszony sikoltására összeszaladtak a szomszédok. A rendőrség is megjelent a helyszínén s megmotozták a már kihűlt hulla ruháját. Egyik zsebében egy kuszált női írással írott levélkét találtak. A levélben ennyi volt írva:

„Kedves Tóth ur!
Nagyon komoly beszélni valóm van
önnel, kérem jöjjön el mielőbb.

Vilma.”

Egyéb jelet, nyomot, hogy miért követte el az öngyilkosságot, nem találtak nála. A sógorasszonya szerint feleségét szerette. Hogy ki lehet a titokzatos Vilma, nem tudják. Mivel kétségtelen az öngyilkosság esete, boncolás nélkül temetik a fiatal öngyilkost, akinek Orosházán vagyos szülői vannak, akik haza fogják szállítani a szerencsétlen véget ért fiu holttestét.

Szobaleányok értekezlete.

— augusztus 31.

(Tegnap este a „Zöld számár”-hoz címzett koresma nagy éttermében előértekezletet tartottak a debreczeni szobaleányok. Felolvasták a kassai szoptató dajkák átiratát és óriási éljézéssel vették tudomásul. Az értekezleten megjelentek a rangidősebb szakácsnők, az öt éves szolgálati évbe lépett mosogatóleányok, valamint sok pesztonkák, kiknek az a kedvenc dala, hogy: „szeretöt keresek, szeretöt keresek!”)

Első szobaleány: Ime, tisztelt előértekezlet, itt van a kassai elvtársaink memoranduma. Ezek olyan országos sérelmek, amelyeket mi debreczeniek is magunkéva tehetünk.

Egy vékony hang: Éljen.

Első szobaleány: Hanem hogy kipuhatóljam alaposan a hangulatot, kérem sorrendben álljanak fel és mondják el a követeléseiket.

Egy vastag tenor: Nyolcz órai munkaidő.

Egy penzionált szakácsnő: Tisztelt értekezlet, akármit főzünk ki, de arra vigyázni kell, hogy megadjuk a savátborsát, mert új szita szegen függ, s félni kell tőle, nehogy borsot törjenek az orruk alá...

Kiáltások: Halljunk mást! Szuszog nagyon, nem lehet érteni!

Egy Sári: Kivánjuk azt, hogy ebédeljünk az urakkal. A szobaleányok használhassák az asszonyaik sütővasát, szappanát és poudérét. A megszólítás ne így történjék: „hallod-e te Sári?” Hanem ilyenformán: „Sárika, ha nem volna akarata ellen...”

Egy Rózsi: Szabadjon szeretöt tartani. Eszközölje ki az értekezlet végrehajtó bizottsága, hogy a Péterfia és Honvéduczaiak bármely pillanatban szaladhassanak át a kaszárnyába. Ebbe őket serki ne háborgassa. Sőt kivánatos volna kimondani, hogy a péterfiai akáczból vonassék ki a rendőrség mivel úgy kellemesebb, zavartalanabb az idyll...

Több hang: Ugy van, ugy van...

Egy Anna: Minden vasárnap legyen szabad meghívni a belső asztalhoz két kedvesünket. A komolyt és azt, aki nem komoly, de nagyon kedves... Az ur legyen köteles megkínálni finom regalitászzsal s ha megcsipné a házi kisasszonyt, vegye ez úgy, mint a barátságos közeledés legtermészetesebb jelét.

Egy Mari: Ott, ahol az ur arany-és ezüstnemű ajándékokkal halmozza el igen helyesen a szobaleányt, ezt vegye megkülönböztetett tisztelettel körül a többi, sőt legyen nap, mikor a háziasszony tartja

saikhoz hiven, szidják a magyart. — A hadügyminisztert felelősségre vonják, hogy miért tanúsít előzenyiséget Magyarországgal szemben. Hogyan engedheti meg, hogy a hadsereg egységén ezáltal csorba essék? Hallatlan dolog szerintük, hogy olyan hadbíró legyen, aki csak fogyatékosan beszélje a német nyelvet. Ellenben helyes, hogy olyan hadbíró legyen, aki csak kizárólag németül tud. — Mert a hadsereg nyelve a német, a szelleme osztrák. Ilyen hadseregnek nem kell magyar tudó hadbíró.

Az osztrákok még azért is felejdenek, hogy mi lesz a szegény osztrák katonával, ha olyan bíró ítél felette, aki nem érti a nyelvét. Azt azonban semmibe sem veszi az osztrák, hogy magyar fiuk felett allandóan olyan hadbírók ítélnék túlyomó számban, akiknek sejtelmük sincs a magyar nyelvről. De hát az nekik egészen más! A magyar fiuk nem számítanak. Azok az osztrák szemében ugyis csak magyar kutyák. Ám, de más az osztrák! az becses anyag. Nagy kár és nagy hiba volna, ha magyar hadbíró ítélkezne az osztrák bűn felett.

Ez képezi hát legujabb sérelmét az osztráknak, mert fáj nekik, ha bármiféle jogos igénye teljesül a magyarnak. Ez a kirohanás is arra való, hogy érezzék a nemzettel felsőbbiségüket és igyekezzenek lekiacsinálni, lenézni a magyart. A derék osztrákok nem mulasztják el az alkalmat soha, ha a magyar nemzet megalázásáról, vagy lekiacsinálásáról lehet szó.

Azután ez az intézkedés teljesen ellent mond annak a több százados törekvésnek, hogy a nemzetet be kell olvasztani Ausztriába. Minden téren meg kell nyírni a jogait, hogy legyen anyagilag és szellemileg egyaránt kifosztva. Akkor aztán könnyen bedől az összmonarchiába.

A magyar hadbírók kinevezése nem kvadrál ezzel a törekvéssel. Ez fáj az osztráknak!

Es milyen jó az, ha neki is fáj már valami!

— q. —

Sztrájk, kiállítás.

— augusztus 31.

Krimicsau — az a szó, amely egy város neve, a magyar ujságokban eddig alig, vagy éppenséggel nem fordult elő. Egy új fogalmat jelöl meg Krimicsau, egy olyan fogalmat, amelyről napjainkig nem hallott senki. A krimicsaui munkaadók voltak ugyanis az elsők, akik a munkások sztrájkjával szembeállították a munkaadók sztrájkját. A „ha te is úgy, én is úgy” elvére helyezkedtek s ezzel a munkásmozgalmak történetébe új fejezetet írtak.

Ma már példájuk elterjedt; Budapesten épp most készülnek utánozni a példát az építőmesterek. Ezek régóta hadilábon állanak munkásaikkal. Csaknem két esztendője dul közöttök a harc, amely hol általános, hol részleges sztrájkban nyert kifejezést. Néhányszor megállapodásra jutottak, de a háborúság csak kitört ismét. A mesterek az okai! — mondják a munkások. A munkások az okai! — állítják a mesterek. Ki tegyen itt igazságot? Megpróbálkoztak ezzel is, a béke olajága azonban mégsem akart kicsirázni. A sok herezhuzzába végre a napokban öblös hangon belekiáltották a mesterek: — Krimicsau. Ha szeptember elsejéig valamennyi építőmunkás a kezébe nem veszi szerszámját, valamennyi építőmester megszűnteti a mun-

kát. Nem lehet tehát egyes mestereket bajkoddal kiéheztetni s részleges sztrájkokkal követeléseket kicsikarni. Tessék mindenkinek dolgozni, mert különben körömfaké-tényi munka sem lesz. Legyen általános, igazi sztrájk s tessék akkor megélni a so-vány sztrájkpénztárból. Így a mesterek.

A munkásoknak is megvan a maguk kemény érvelése. Nagy a nyomorúság, az élt napról napra drágul, a szegény munkásnak már csaknem a levegőért is meg kell fizetnie: — hogy lehessen így a csekély napszámból megélni. Fél kell azt annak emelnie, aki egy istent ismer. Hiszen az a követelés oly csekély, a mesterek meg sem érzik, a munkás terhén pedig nagyot könnyít. Nem lehet — mondják a munkaadók — mi elmentünk a legvégső határig, azon túl számunkra csak az éhenhalás van.

Hát akkor harez a késhegyig.

Ez ma a hadakozó felek állása. Melyik részen van az igazság? Még akkor sem lehetne megmondani, ha jól ismerné az ember az építőmunkák minden csinát-binját. Az egyik résztől is hall az ember mezőkolt, elfogadható érveket, de itélni még sem lehet, mert az egyik érv van olyan súlyos, mint a másik. Nem lehet itt mást tenni, csak azt kívánni, legyen béke. Értsék meg egymást munkások és munkaadók. Tartsák szem előtt a méltányosságot, közeljenek egymáshoz jó lélekkel, tegyék félre a gyűlölséget. Közeledik a tél s hozza méhében az inséget; ez időn még nyomorúságosabbat, mint máskor. Ne tegyék azt sok ezer ember számára még elviselhetlenebbé azzal, hogy már most elvonják a szájától a mindennapi kenyeret.

Mig errefelé a jövő így sötétlik, vannak még tájak, amelyeken a szem örvendezve pihen meg. Igazán csak a legnagyobb meglepődéssel lehet tudomást venni a vidéki városok kiállításairól. A napokban Veszprém nyitotta meg a magáét.

Az ilyen megnyitásokat bátran a munka ünnepének lehet tekinteni. A magyar kéz ügyessége, szorgossága, a magyar elme találékonyasága, rugékonysága, a magyar lélek fogékonysága, szárnyalása van ezeken a helyeken közszemlére kitéve.

A szemembe kacagott, azt mondta, hogy a férjem kisujja többet ér, mint én egészen. Valki: Ez egyéni nézet. Én például nem osztom, sőt mondhatnám: au contraire...

Rajicsné: Azután a nőnek a multja, egy kokett francia leány.

Valki (sóhajtván): Az a baj, hogy kokett, mi pedig azt akartuk bizonyítani, hogy kokott... Ez fájdalom, nem sikerült. Csak azt tudtuk megállapítani, hogy Orleansból való huzsonhétéves, vagyontalan, hajsdon, nevelő. Semmi egyebet. Minden tanu tűzbe akarta tenni a kezét érte. A bíróság is. Az orleansi leány, nem tagadhatom, olyan jó benyomást tett...

Rajicsné (gunyosan): Mint az orleansi szűz.

Valki: Azt nem mondom éppen. Ebben némi túlzás volna. De az, hogy a nevezett guvernant az ön férjét hűtlenségre csábította volna s hogy az ön férje e csábításnak áldozatul esett volna... vagyis, hogy a házasságtörés a törvény által megkívánt feltételek szerint de facto és bizonyíthatólag megtörtént volna...

Rajicsné (türelmetlenül): Jaj, ne kezdje megint elülről. Ont mindenki olyan híres ügyvédnek mondja és a végén kiszül, hogy egy rongyos válópórt se tud keresztülvinni. Pedig én valón akarok, mindenáron valón, már csak azért is, mert a férjem nem akar. Ez az ember nem érdemel kiméletet. Mily durva volt! Mikor elébe tártam gyalázatát, vállat vont s azt mondta, hogy hisztérikus vagyok, hogy nagyon kíváncsúnak mutatkozik egy radikális hidegviz-kúra...

Valki: Tessék elhinni, az nem rossz, természetesen masszázsszal, erős masszázsszal. Énmár kétszer használtam. Az utóbbi esetben egy női masszírozónó kezelte. Milyen kezei voltak... Csakugy biszergett a hátam.

Rajicsné: Kérem, kérem, nem vagyok kíváncsi az ön hátának a közérzésére. Én, mint már ezerszer mondtam, valón akarok. Valni mindenáron.

Valki: Ugy? Hát mért nem szól? Hiszen annál nincs egyszerűbb dolog a világon!

Rajicsné: Ugy?

Valki: Természetesen. Ha a nagyságos asszony mindenáron valón akar, akkor kövessen el egy házasságtörést. A többit aztán bizza rám.

Rajicsné (sértődve): Pardon, uram, én tisztességes asszony vagyok, nem olyan, mint az az orleansi szűz.

Valki: Kérem, kérem, ne tessék félreérteni. Én egy formális házasságtörésre gondoltam. Nagysád például elutazik valakivel és visszatér valakivel. Csak két-három napra. Teszem Velenczébe. Együtt váltják a jegyet a menetjegyirodában. Ott olcsóbb is. De az mellékes... A fő, hogy ez bizonyítható legyen. Én a bizonyított adatokat a férje kezébe juttatom. A többi magától megy... Garantálom a sikert.

Rajicsné (gondolkozik): Megszökni? De kivel?

Valki: Ajánlhatom az egyik segédemet. Nagyon fess fiu, jó családból való... Azt hiszem, tíz forint napidijért...

Rajicsné: Eh, csak nem fogom gamamat egy tascóval kompromittálni...

Lássuk csak... Mit szólna ahhoz, ha önnel utaznám?

Valki: Velem? Ja, kérem, az drágább ügy... Én husz forint napidíjon alul... De hopp, nem is mehetek.

Rajicsné: Miért?

Valki: Mert éppen nagysádat kell képviselnem egy becsületsértési pörben.

Rajicsné: Ah!

Valki: Igen. Az az izé, akarom mondani orleansi kisasszony pörölte be nagysádat. Azt hiszem, elfognak bennünket marasztalni. A vőlegénye nagyon fogas ügyvéd...

Rajicsné: A vőlegénye?

Valki: Igen, holnap esküszik... Ma olvastam a lapokban.

Rajicsné: Esküszik? Barátom, akkor nekem nincs szükségem a válasra.

Valki: Amint parancsolja.

Rajicsné (kítőző örömmel): Esküszik a kis bestia! Pompás! Visszavonom a válópórt! A férjem pukkadni fog.

Valki: Minden emberi valószínűség szerint.

Rajicsné: Ön is azt hiszi? Ez gyanus.

Valki: Bocsnát, én arra gondoltam, hogy pukkadni fog, ha az expenzótát átadom. Statisztikám van róla, hogy ilyenkor minden ember pukkadoz.

Rajicsné (ábrándosan): Ah, én más pukkadásról álmodoztam. De ez is jobb a semminél.

Mindezekon pedig csak örülhet a magyar sziv. Mi lenne a magyar iparból, ha a közösség béklyói nem lennének rák rakva. Micsoda lendületet venne, mily nagy területeket hódítana meg! Míg így csak a hamupipóke szerepére vállalkozhatik. Míg azért nekünk így is drága a szemünk fénye. Aggódva lessük, hogy nő, hogy cseperedik, hogy erősödik s ha az izmosodás szabad szemmel is konstatálható, ünnepünk van.

Az izmosodás egy-egy ilyen stációja a vidéki iparkiallítás. Gyönyörrel fordul a tekintet mindenfelé, mert amit átfog, magyar. Magyar kéz alkotta magyar anyagból.

Ezért valahányszor egy iparkiallítás megnyílik, ez az esemény kiemelkedik a vidék szük keretéből s annál fogva, hogy ez egy ígéret a jövőre, határkő egy óriási munkában, országos jelleget ölt.

Virágos városok.

— augusztus 31.

Lovass Zsigmond nagyváradi városi főmérnök „Gyakorlati városfejlesztés” című kitűnő, sok megszívlelésre érdemes tartalommal bőriratot adott ki.

Ez a hasznos kis könyv, mely a praktikusnak a széppel és kellemessel való összekötésére tanít, többek közt felemlíti a virágdiszítést is, mint a városok szépítésének hathatós, a külföld több városában divó módszerét.

Ismeretes és bizonyításra nem szorul, hogy a magyar általánosságban nem természetbarát, s különösen a városok lakosságának nagy zöme alig bír érzékkel a természeti szépségek iránt. Ez a tulságosan praktikus észjárású lakosság a jövedelmezés percenteránya szerint értékeli a természeti tárgyakat, az erdőt a fahozam szerint becsüli meg s a virágoknak — mint szemében gíz-gaznak — szeretetét átengedi a fejlett szépérzékű külföldnek. Ez a jelenség annál különösebb, mert alig van ország, melyet a gondviselés oly pazarul ajándékozott meg természeti kincsekkel és szépségekkel, mint éppen Magyarország.

Pedig a virágok szeretete egyik ismeretető jele a nemes szívnek s a fejlett izlésnek. A legnagyobb magyar költő, a magyar néplélek alapos ismerője lelkesedéssel éneklí: „Szeresd a virágot és ne féltsd szivedet, mert ki azt szereti, rossz ember nem lehet!” S a költő szavainak élő illusztrációjakép a kis falusi házak rácsos ablakait a cserépvirágok özönével diszítik fel szorgalmas leánykezek. Minden ablakból szindus és illatos virágaival köszönt a muskátli, a bazsalikom, a rozmaring, a verbéna, a magyar falu tipikus virágai, melyek oly kedvessé teszik a falu kis kertjeit is. Csak városaink bércaszárnyáinak ablakai és erkélyei ridegek és menttek minden virágdisztól.

Mint sok más mindenben, ebben is követendő példát mutathat nekünk a külföld. Drezdában az élővirágok özöne borít minden erkélyt és ablakot. Düsseldorfban és Brüsszelben óriási mérveket ölt az élővirágok nemes kultusza, Firenze, a virágok városa, a virágok szeretetének köszönheti szép nevét, Bécs, virágágyakkal és parkokkal beültetett tereivel és utcáival gyönyörű ellentét Budapest ridegségének, sőt a japánok fejlett izlésű virágkertesze is buzdító példa gyanánt szolgálhat.

Mert a virágok szeretete egy a szép szeretetével.

EGYHAZ ÉS ISKOLA.

Az új dékán. Jászi Viktor dr. jogtanár, a debreczeni jogakadémia új dékánja tegnap elfoglalta hivatalát.

Pályázat tanári állásra. A hajduböszörményi főgimnázium magyar-német tanszékének betöltésére helyettes-tanári állást szerveztek. Javadalmazás 1600 korona fizetés. — Pályázni szeptember 10-ig lehet Köblös Samu igazgatónál.

Tanév kezdete a Stefánia árvaházban. A debreczeni jótékony nőegylet Stefánia árvaházának szakiskolájába, menyire a hely engedi néhány bejáró tanuló leányhely engedi, néhány bejáró tanuló leánykát felvesznek. Beiratásokat elfogad szeptember hónap 1—3 napjaiban a délelőtti órákban G. Szabó Etelka árvaházi tanítónő. Bejáró novendékek évi tanítási díja 30 korona. Bővebb felvilágosítást szívesen ad az árvaházi tanítónő.

Új református egyház. Az északkeleti részen eddig Máramarosziget volt a végvára a magyarságnak s a református egyháznak. Most egészen közel a határhoz, Nagybooskón új egyház alakult, melyet a tisztántuli egyházkerület anyásított. Az új egyháznak 750 hive van.

Zsinat. A magyarországi reformátusok egyetemes zsinata november 10-én ül össze Budapesten. Az új törvénytervezetet e zsinat teljesen letárgyalja.

Megválasztott tanítónő. A debreczeni jótékony nőegyletnek a vezetése alatt álló Stefánia árvaházánál lemondás folytán megüresedett tanítónői állásra G. Szabó Etelka görzsönyi ev. ref. vallású tanítónőt választotta meg. Az új tanítónő, ki jeles oklevéllel bír, szeptember hónap elején foglalja el állomását. A debreczeni jótékony nőegylet választmányának határozata folytán az árvaház tanítónője ezentúl nem lakik bent az árvaházban, hanem csak bejár az intézetbe.

Az Abeles-féle polgári és elemi leányiskolában (Hatvan-utca 23. szám) a jövő tanévre váró beiratások naponta d. e. 9—12 ig, d. u. 2—5 ig eszközölhetők.

Titokzatos öngyilkosság.

— augusztus 30.

Titokzatos és körülményeiben rejtélyes öngyilkosságról ad hírt hőmezővásárhelyi tudósítónk: Diószegi János hőmezővásárhelyi lakos házához reggel beállított a sógora, Tóth Antal 29 éves, nős orosházi csizmadia, aki gyakran át szokott nézni Vásárhelyre. Csak Diószeginé volt otthon. Tóth Antal látszólag jó kedvvel beszélgetett, csak 10 óra tájón lett egyszerre fel-tűnően izgatottá. Kétszer is kiment a ház elé. Ott járkált le-fel gondolkozva, végre fél 11 óra felé újra bement az asszonyhoz.

— Ugyan hé, eridj, hívd el ide az anyósomat — szót Diószeginének.

Az asszony sajátságosnak találta a kérést s azt felelte rá tréfásan:

— Innen oda éppen annyit az ut, mint onnan ide s magának sincs gyöngébb lába az enyémmé, menjen el maga hozzá.

De, hogy az ember újra kérte, csak elment. Tizenegy órakor ért vissza egyedül, az anyóst nem találta otthon. Az ajtó zárva volt. Rosszat sejtve, sietett be a belső szobába, ahonnan valami hörgésszerű hangot hallott. Megborzadva állt meg a küszöbön. Tóth Antal ott feküdt az ágyon hörögve, haldokolva. A jobb halántékából szivárgott a vér, az ágy mellett leesve ott feküdt a revolver. Az asszony sikoltására összeszaladtak a szomszédok. A rendőrség is megjelent a helyszínén s megmotozták a már kibűlt hulla ruháját. Egyik szobában egy kuszált női írással írott levélkét találtak. A levélen ennyi volt írva:

„Kedves Tóth ur!
Nagyon komoly beszélni valóm van önnel, kérem jöjjön el mielőbb.

Vilma.”

Egyéb jelet, nyomot, hogy miért követte el az öngyilkosságot, nem találtak nála. A sógorasszonya szerint feleségét szeretete. Hogy ki lehet a titokzatos Vilma, nem tudják. Mivel kétségtelen az öngyilkosság esete, boncolás nélkül temetik a fiatal öngyilkost, akinek Orosházán vagyos szülői vannak, akik haza fogják szállítani a szerencsétlen véget ért fiu holttestét.

Szobaleányok értekezlete.

— augusztus 31.

(Tegnap este a „Zöld számár”-hoz czimzett korosma nagy éttermében előértekezletet tartottak a debreczeni szobaleányok. Felolvasták a kassai szoptató dajkák átiratát és óriási éljézzel vették tudomásul. Az értekezleten megjelentek a rangidősebb szakácsnők, az öt éves szolgálati évbe lépett mosogatóleányok, valamint sok pesztonkák, kiknek az a kedvenc dala, hogy: „szeretők keresek, szeretők keresek!..”)

Első szobaleány: Ime, tisztelt előértekezlet, itt van a kassai elvtársaink memorandumja. Ezek olyan országos sérelmek, amelyeket mi debreczeniek is magunkévá tehetünk.

Egy vékony hang: Éljen.

Első szobaleány: Hanem hogy kipuhatóljam alaposan a hangulatot, kérem sorrendben álljanak fel és mondják el a követeléseiket.

Egy vastag tenor: Nyolcz órai munkaidő.

Egy penzionált szakácsnő: Tisztelt értekezlet, akármit főzünk ki, de arra vigyázni kell, hogy megadjuk a savátborsát, mert új szita szegen függ, s félni kell tőle, nehogy borsot törjenek az orrunk alá...

Kiáltások: Halljunk mást! Szuszog nagyon, nem lehet érteni!

Egy Sári: Kívánjuk azt, hogy ebédeljünk az urakkal. A szobaleányok használhassák az asszonyaik sütővasát, szappanát és poudert. Amegszólítás ne így történjék: „hallod-e te Sári?” Hanem ilyenformán: „Sárika, ha nem volna akarata ellen...”

Egy Rózsi: Szabadjon szeretőt tartani. Eszközölje ki az értekezlet végrehajtó bizottsága, hogy a Péterfia és Honvéd-utcaiak bármely pillanatban szaladhassanak át a kaszárnyába. Ebbe őket senki ne háborgassa. Sőt kívánatos volna kimondani, hogy a péterfiai akácospól vonassék ki a rendőrség mivel úgy kellemesebb, zavartalanabb az idyll...

Több hang: Ugy van, ugy van...

Egy Anna: Minden vasárnap legyen szabad meghívni a belső asztalhoz két kedvesünket. A komolyt és azt, aki nem komoly, de nagyon kedves... Az ur legyen kötelessé megkínálni finom regalitázzsal s ha megcsipné a házi kisasszonyt, vegye ez úgy, mint a barátságos közeledés leglernerészetesebb jelét.

Egy Mari: Ott, ahol az ur arany-és ezüstnemű ajándékokkal halmozza el igen helyesen a szobaleányt, ezt vegye megkülönböztetett tisztelettel körül a többi, sőt legyen nap, mikor a háziasszony tartsa

lojális és igazságos dolognak a szem-hunyást...

Hangok: Éljen!

(Eközben megjelennek a színe bizonyos inasok, bakák és csaposlegények. Óriási, roppant szívélyes ribillió. Az értekezletet az elnök tíz percze felfüggeszti.)

é.t.

NAPI HIREK.

— **Elhalasztott városi közgyűlés.** A város szeptember havi közgyűlése elmarad. — A főispán jelenleg Amerikában van és csak október elején tér vissza. A közgyűlés a főispán távolléte miatt marad el.

— **A városi szegényház kibővítése.**

A közgyűlés a tanács előterjesztésére elhatározta, hogy a városi szegényházat kibővíti. A tanács az építésre 32,290 korona 69 fillérrel árlejtést hirdetett. A beérkezett ajánlatokat ma délelőtt 11 órakor bontották fel Bészler Károly tanácsnok elnöklésével. Összesen 17 ajánlat érkezett be. Ajánlatokat adtak be: Kiss Ignác bádgos munkára 5 százalék engedménnyel; Cseh Ferencz építőmester a föld, kőműves és elhelyező munkákból 17 százalék engedménnyel; Kiss Gábor az ács munkákból 17, százalék engedménnyel; ifj. Pethő György ács munkákból 17,5 százalék engedménnyel; Sztraka József a bádgos munkákból 10,5 százalék engedménnyel; Bisotka Gábor az ács munkákból 18 százalék engedménnyel; Biczó Gyula föld, kőműves, elhelyező munkákból 13 százalék engedménnyel; Sipos Bálint a föld, kőműves, elhelyező munkákból 15 százalék, az összes munkálatokból 16 százalék eng.; Blaskovits Mihály a lakatos, üveges, asztalos és mázoló munkákból 21 százalék engedménnyel; Fésüs és Erdődy a kőműves, föld, elhelyező munkákból 15 százalék engedménnyel; az összmunkálatokból 16 százalék engedménnyel; Harsányi István az asztalos, lakatos, üveges és mázoló munkákból 13 és fél százalék engedménnyel; Szendrei Sándor az ács munkákból 16 és fél százalék engedménnyel; Losonczy és Dinnyés az asztalos, üveges, lakatos és mázoló munkákból 17 százalék engedménnyel; Kereszturi és Nagy a bádgos munkákból 15 és fél százalék engedménnyel; Horváth József az ács munkákból 25 és fél százalék engedménnyel; Tóth István és Horváth József a föld, kőműves és elhelyező munkákból 15 százalék engedménnyel és Kerékgyártó Sándor a bádgos munkánál az előirányzott összegből 20 százalék engedményt tesznek. Az ajánlatok között legolcsóbb a Cseh Ferencz építőmesteré, Blaskovits Mihály lakatosé, Horváth József ácsé és Kerékgyártó Sándor bádgosé. Az ajánlatok elfogadása felett legközelebb dönt a tanács.

— **A képviselőválasztók névjegyzéke,** melyet a központi választmány már régebben egybeállított, jelenleg a kuriánál van. Az összeállítás ellen ötven felebbezést adtak be és emiatt kellett felterjeszteni a kuriához.

— **Pénz a megyeházán.** Még e hó közepén jóváhagyta a belügyminiszter a vármegyei tisztviselők új fizetési osztályozását. Azonban a visszamenőleg — ez évi január 1-től augusztusig esedékes különbözetet csak ma fizette ki a pénzügyi hivatal. Van öröm a megyeházán, hogy a jogos és méltányos igények végre csengő érzebenben is kielégítést nyertek. Kívánjuk, hogy soká tartson a csengő érzés és ezzel soká tartson az öröm is.

— **Amikor a nyár haldoklik.**

Ethallgat a nóta a sárga cserebogárról s a fiavás városiak, akik felöltöikbe bujva sietnek át az aszfalton, bánatos szívvel konsztatálják, hogy habár az ideai kánikulától jó sokat szenvedtek, a szokatlan, — bizarr módon aránytalan fordulat szinte nem valami kellemes dolog. Hűvös napok köszöntöttek reánk, borongós stülű őszi napok, amelyek idő előtt hozzászoktatják lelkünket az őszi melankoliához, a hervadás gondolatával való foglalatokodáshoz. Az aug. elei tartós forróság fejperzseite a természet pázsittakaróját, megpörkölte a fák koronáit, melyekről a sárga levelek csak olyan busan hullogálnak, akár szeptember végén. A nyár a sokat tombolt izzóterű nyár lassacsán haldoklik. Kihűlő holtteste körülhervadt virágszirmok, zörgő galyak alkotnak keretet. Es a kávéházak füstös melegében is gyakrabban szól a nóta a „fehér őszi rózsáról”, mint akár a „zimberi-zombori asszony“-ról is.

— **Üzletigazgatóság Debreczenben.** Amint ezt lapunk jól értesült forrásból már régebben közölte, a jövő év május 1-én a magyar királyi államvasutak debreczeni üzletvezetősége üzletigazgatósággá fog megnagyobbodni. A kereskedelmi miniszter már kidolgozta az államvasutak üzleti kezelésének új rendjét. Eszerint a jelenlegi központi igazgatóság teendői megfognak oszlani a vidéki nagyobb központokban szervezendő üzletigazgatóságok közt. Egyszersmind négy új üzletvezetőséget fognak ugyanakkor életbeléptetni és pedig Szatmáron, amely éppen a kereskedelmi minisztert bírja országos képviselőjeül, továbbá Temesvárott, Pécsen és Eszéken. Amint értesülünk, Nagyvárad is óhajtott volna üzletvezetőséget, de a Tisza István kormánya a Tisza Kálmánt megbuktató várost egyszerűen mellőzte.

— **Jog- és pénzügyi bizottsági ülés.** A város jog- és pénzügyi bizottsága kedden délután 3 órakor ülést tartott Bészler Károly arvaszéki elnök t. b. főjegyző elnöklése alatt. Jelen voltak: dr. Fejér Ferencz, Schwarcz Vilmos, dr. Kola János, Miskolczy Jenő, dr. Dóczy Emil és Varga Károly t. b. tanácsnok előadó. A gyéren látogatott ülésen elintézték a napirendre tűzött ügyeket. A zenedének megszavazták a 4000 korona segélyt, elfogadták a hordárokról alkotott szabályrendeletet. A költségvetést vizsgáló bizottságba Kardos László és ifju Schwarcz Vilmost küldék be.

— **A rendőrök anyagi helyzetének javítása.** A debreczeni rendőrlegénység anyagi helyzete valóban szánalomra méltó. Terhes, néha emberfeletti erőt is meghaladó szolgálatot kell teljesíteniök, de a fizetésük oly csekély, hogy abból tisztesen megélni alig képesek. Hogy a rendőrlegénység anyagi helyzete javíttassék, Végh Gyula főkapitány azzal a javaslattal lépett a tanács elé, hogy a mulatságok rendőri díját emeljék fel, azáltal a szolgálatra kirendelt rendőrlegénység a mostani díjazásnál nagyobb, tisztességesebb díjazáshoz jutna. A jog és pénzügyi bizottság tegnap d. u. tartott ülésén foglalkozott a rendőrdíjak felemelésével, de egy szótöbbséggel kimondották, hogy nem emelik a díjakat. Legérdekesebb, hogy a felszólalók, különösen Kola János, azzal indokolták álláspontjukat, hogy azért nem szavaznak meg a rendőröknek semmit, mert utálja a rendőrséget, ellenben a zsandároknak mindent megadna. Kola királyi tanácsos urnak pedig tudnia kellene, hogy ha a rendőrök megfelelő fizetést kapnának, úgy lehetne kapni olyan megfelelő embereket, hogy még a kir. tanácsos urak sem vágyakoznának zsandárok után.

— **Békéltetés.** Az ipartestület békéltető bizottsága szeptember 2-án délután 4 órakor ülést tart, melyen Vetéssy Béla rendőrfogalmazó elnököl.

— **Érdekes házasság.** Érdekes pár esküdött örök hűséget egymásnak tegnap délután Kelepecz Dezső nagyvárad anyakönyvvezető előtt. A mult héten két fiatal rajongó lélek megszökött az apai szigor elől Debreczenből és Nagyváradon rejtőzködtek egy hétig, amíg az arvaszék engedélyével tegnap a házasság révén hajózhattak. Haraszthy Lajos debreczeni újságíró és Szederkényi Anikó fiatal írónő, egy debreczeni tanító leánya a boldog pár, akik a szerelem szent nevében tultették magukat az apai kérlelhetlenség és most boldog házások. Legérdekesebb a dologban az, hogy a most már boldog férj református, a fiatal asszony izraelita vallású.

— **Kerékpáradó Debreczenben.** A város egy újabb jövedelmi forráshoz jut legközelebb. Tóth Mihály dr. mezőrendőrkapitány adott be előterjesztést a tanácsnak, hogy Debreczenbe is hozzák be a kerékpáradót. A jog és p. ü. bizottság tegnap foglalkozott ezzel a javaslattal és kimondotta: javasolja a kerékpáradó behozatalát. Két osztályba sorozná a kerékpárokat: a luxus kerékpárok, mely után 20 koronát és a kenyérkereset előmozdítására használt kerékpár, mely után 10 korona adót fizetne évenként a tulajdonos. A táviratkihordók és hivatalosolgák egyáltalában nem fizetnének adót. A kenyérkereset előmozdítására használt kerékpár után elég volna kevesebb adó is.

— **Eljegyzés.** Reitmann József Debreczenből eljegyezte Blau Juliskát Budapestről.

— **Murad ex-szultán halála.** Murad, Törökország volt császára, régi betegségében, diabetesben meghalt. Murad, e néven az ötödik, Abdul Madsid szultán fia volt. 1841. szept. 21-én született. Herceg korában a Mehemed Murad effendi nevet viselte. Husz éves korában nagybátja, Abdul Aziz lépett a trónra, aki Muradot, mert a trónrendnek tervezett módosítását nem helyeselte, felügyelet alá helyezte. Midőn Abdul-Aziz 15 évi rossz kormányzása alatt a birodalmat a bukás szélére juttatta s 1876-ban palotaforradalom következtében trónjától megfosztatták, az összeesküvők Murad herceget kiáltották ki szuláná, aki „Isten kegyelméből és a nemzet akaratából” kezdte meg uralkodását. Rövid néhány hét alatt azonban kiderült, hogy a testileg és lelkileg megtört Murad a kormányra teljesen képtelen, amiért is három hónapi uralkodása után megint letették s a Bosporus mellékén a Csiragon palotába zárták, ahol maig fogva tartották. Halálának híre mély hatást tett a szulánra.

— **Személyi hír.** Leszkay András, a Magyar Színház igazgatója, tegnap este Debreczenbe érkezett.

— **Zeneestély az Angol királynőben.** A debreczeni zenekarok egyike, amely Kiss Béla tehetséges fiatal primás vezetésével mindinkább kinövi magát, hazaérkezett a vizaknai fürdőből, ahol becsületet szerzett a debreczeni népzeneészeknek. Hozott magával száz új betanult darabot is, amelyeket ma este fog bemutatni az Angol királynő szálloda éttermében.

— **Talált tárgyak.** A napokban a rendőrségre egy zsebszótárt vittek fel, mint talált tárgyat. Találtak azonkívül egy arany kézelő-gombot. A tulajdonosok kellő igazolás után átvethetik a büntügyi tárgyalónál.

— **A kovácsok szakosztálya** tegnap délután 5 órakor az ipartestület tanács-termében ülést tartott. Az ülés az előljárásig elé terjesztendő ügyeket tárgyalta.

— **A nyomtató ló.** Sok viczet elcsúszott már a most uralkodó drágaságról. Ezek közül való az alábbi is. Egy gazdag, de fősvény debreczeni fűszerkereskedő észrevette az üzletében, hogy az egyik segédje, amint mazsolaszőlőt mért ki, egész marékkal tömött a szájába. A fűszeresnek roppant furta az oldalát ez a marék mazsolaszőlő. Odament a segédhez és hamiskás mosolylyal kérdezte:

— Nem rontja el a gyomrát, kegyes Steinerhart ur?

A segéd elértette a czélzást és fülig pirulva felelte:

— Nyomtató lónak nem lehet bekötni a száját.

A derék fűszeres pedig erre a következőket jegyezte meg:

— Hja kérem, most olyan drágaság van, hogy még a nyomtató lónak is bekötnük a száját.

— **Elveszett** tegnap a Péterfia-utczától a Csapó-utczáig terjedő uton egy arany fülbevaló. A becsületes megtaláló a szerkesztőségében jutalmat kap.

— **Tamburások a Dreherben.** Kopetti Nándor bajjai híres 10 tagból álló cigány tamburás bandája ma és a következő estéken a „Dreher“-féle sörcsarnok udvarkerti helyiségében zene-estélyt rendez.

— **Az asszony boszúja.** Két héti vadházasságban Darzsi Jánosnéval Kovács Imre napszámos. Két hét után azonban a férfi megunt a mézesheteket és elhagyta az asszonyt. Darzsiné boszúra határozta el magát. Felment a büntügyi osztályhoz és elmondta, hogy Kovács Imre többször elmondatta együttélésük alatt, hogy Böszörményben néhány héttel ezelőtt egy csapat libát lopott. A rendőrség Kovácsot az éjjel elfogta csavargásért s most egy bajjal ezt a kis libaügyet is elintézik vele.

— **Megszökött a mostohájától.** Konyárról a mostoha anyjától Illyés Sándor 10 éves fiú megszökött. A kis szökevényt az éjjel az utczán találta meg a rendőrség. Visszaviszik a mostohájához.

— **Éjjeli séták.** Gál Mihályné és Baranyi Juli az éjjel a népkertben sétáltak. A sétát a rendőr nem jó szemmel nézte és mindkét hölgyet bekísérte, mert egyiknek sincs sem bejelentett lakása, sem állandó, tisztességes foglalkozása.

— **Halálozások.** Legutóbbi kimutatásunk óta az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő haláleseteket jelentették be: Brebán Sándorné Györi Erzsébet ev. ref. 20 éves, özv. Kovács Ferenczné Szőke Mária ev. ref. 69 éves, Kiss László Ernő ev. ref. 21 hónapos, Nagy Ferenc ev. ref. két napos, Gellén István ev. ref. 8 hónapos, Boruzs Mihály ev. ref. 5 hónapos.

— **Három dió miatt.** Egyik szőlőskert mellett haladt el Szoboszlón Komádi Gábor 12 éves fiú. A kertből az utra hajlott egy diófa, melyről három diót Komádi

letépett. Már jó darabon haladt, mikor egy lövés dördült el és a fiú — jobb lábán találva — elesett. A fiút a kert csöze lötte meg, bár a lopás után jó idővel a lövés már jogtalan volt. A fiút a debreczeni kórházban ápolják, a csöze ellen pedig vizsgálatot indítanak, hogy jogosan használta-e a puskát?

— **Részeg néber.** Csak a napokban jött ki a rendőrség fogházából Gazdag Juli csavargónő, ki botrányos részegségért került oda. Ma ismét bekísérték. A Piac-utczán részegen bolyongott s az alkoholtól már pusztulásnak indult nő az utczán össze esett. Bakisérték.

— **Luczerna tolvaj.** Bizonyára a mindenütt érezhető takarmányhiány kérdését akarták megoldani *Kartali* József és *Majzsák* Mihály debreczeni telekházi tanyai dohányosok, amikor takarmánygyűjtésre határozták el magukat. A gyűjtést a tanya bérlőjénél: Gara Alajosnál kezdték, akinek istállójából 15 korona értékű luczernát meg vagy másfél véka zabot és hogy rendben elvihessék, egy pályvás kötelet elodábitottak. De a csendőrség nem egyezett bele ebbe a közigazgatási műveletbe és feljelentette őket a sárásbírósnál.

— **Tankönyvek bekötését** *Dávidházy* Kálmán könyvkötészet, Fűvészkert-utca 9 dik szám alatt, a legjobb kivitelben, legolcsóbban készíti. Ugyanott minden könyvkötészeti és műipari munkák legjobb ízlés szerint készíttetnek.

— **A kincskeresők.** A mi hiszékeny népünk minduntalan felül a környékünkben nagy számban levő csalóknak, akik különösen a cigányok között találhatók. Azok a cigányasszonyok, akik eddig megelégedtek egy sikerült csirké- vagy malaclopással, most már ezres bankókra utaznak és ez akárhányszor sikerül nekik. Tegnap is hasonló eset jutott a kolozsvári rendőrség tudomására. — *Budincevics* István tett panaszt, hogy a leánya révén megismerkedett Kovács Istvánné cigányasszonnyal, aki elhitette vele, hogy a földjén nagymennyiségű pénz van elásva és azon a czimen, hogy ő azt majd előkeresi, 2200 koronát csalt ki tőle. Hogy a mesét valószínűvé tegye, egy izben előre elkészített két darab aranyat és négy régi pénzt ázott ki előtte a földből. — A rendőrség a ravasz cigányonőt letartóztatta és a büntügyi eljárás folyamatba tette.

— **Igen sokan még nem tudják, hogy Mentze Henrik újdonságok áruházában rendkívül olcsón lehet vásárolni.** Azonban egyszeri próba vételnél mindenki meg fog győződni, hogy ott csakis kifogástalan jó minőségű áruk kaphatók igen olcsó, szabott árak mellett, a kiszolgálás pedig pontos és szolid.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —
(Érkezik d. u. 1/2 órakor.)

A liaojangi döntő ütközet.

Az oroszok újabb nagy veresége.

Budapest, aug. 31. Shangaiból érkező tudósítások hirt adnak a tegnapi hajnal óta folyó ütközetről Liaojangnál, amelyben mindkét

részről mintegy félmillió harcossal vesz részt. **Az oroszok minden vonalon nagy vereséget szenvedtek. Hetezer orosz katona fekszik halva a csataterén. Egy 20.000 emberből álló orosz sárnyat, valószínűleg a Keller tábornok volt seregét, a japánok körülvették és a talmatlanná tették.** Legalább ötven orosz ágyú lett hasznavehetetlen. A japánok két-három kilométernyire nyomultak Liaojang város elé és **lövöldözték a várat, amely több helyen rogyott.** Egy bomba a postaépület előtt robbant szét, 4 embert megölt, hármat megsebesített. Az orosz csapatok visszavonulnak.

Az oroszok visszavonulása.

Budapest, augusztus 31. Párisba a harcstérről érkező tudósítás szerint Korupatkin Liaojang mellett egész rendben vonul vissza.

Az oroszok erősítést kapnak.

Budapest, augusztus 31. Pétervárról jelenti az orosz távirati ügynökség, hogy **Mukdenbe folyton érkeznek újabb orosz csapatok a Korupatkin seregéhez.** A vasutvonalak háborítatlanul nyitva vannak. Tegnap 10 ágyú is érkezett.

A pécskai pótválasztás.

Arad, augusztus 31. A központi választmány mai ülésében a pécskai pótválasztást *Herczeg* Ferencz kormánypárti és *Zlinszky* István függetlenségi párti jelölt között, akik a lefolyt választáson legtöbb szavazatot kaptak, **szeptember 13-ára tűzte ki.**

Budapesti árutözsde.

A „Debreczen“ távirati tudósítása.

— aug. 31

Buza őszre 10 42—
Buza tavaszra 10 71—
Rozs októberre 8—
Tengeri októberre 7 28—

Ingyen könyvtár.

A „Debreczen“ előfizetői legközelebb meglepetésben fognak részesülni. Ugyanis a Regénycsarnok rovatunkban naponként rendszeresen megjelenő regényen kívül minden héten, lapunk szombati számához **egy külön képes regénymellékletet csatolunk.** A regény magas színvonalon álló, igen érdekfeszítő tartalommal és művészi kiviteiű képekkel fog megjelenni. Minden egyes melléklet 16 oldalas könyvalakban lesz nyomtatva, mely a regény befejezése után beköthető, így módon a „Debreczen“ előfizetői egy szép könyvtárhoz juthatnak. A regénymellékletet a „Debreczen“ minden előfizetője teljesen ingyen kapja.

TARKASÁGOK.

Kártya história.

A napokban egy kisebb éjjeli kávéházban egy debreczeni és egy vidéki házard-játékos mérte össze erejét. Ezuttal nem kártyán, hanem úgynevezett dominó-makaón mérték össze erejüket. Perdült a kocza s a forgandó szerencse a debreczeni játékosnak kedvezett. A rózsaszínű és kék bankok egymásután vándoroltak át a vidéki ember tárczájából Debreczen jeles polgárhoz, aki nagy ambícióval keverte a köveket. Mikor már egy pár ezer kor na volt a vidéki játékos vesztesége — a kifosztott ember akkor vette észre, — hogy partnere csal. Ujjával megjegyzi a dominó kövek hátulsó lapját és így teljesen biztosra játszott.

A vidéki ember egy pillanatra megdöbbsent, de aztán csakhamar nyugodtan filozofálni kezdett:

— Ha én ezt az embert — tűnődött magában — pofon ütöm, ez az ember akkor feláll, és eltávozik a pénzemmel. Nekem a pénzemet vissza kell nyerni. Csalmi fogok tehát én is.

A vidéki ember tovább játszott és azokat a köveket, amelyeket partnere megjegyzett, ő háromszor jegyezte meg. Így folyt a játék tovább s a vége a dolognak az lett, hogy a vidéki ember visszanyerte a pénzét, sőt a debreczeni polgártól még ötszáz koronát nyert el. Mikor a parti véget ért, a vidéki ember gunyosan szólt meg:

— Barátom, azt hiszi, hogy egyszer kell megjegyezni a dominó köveket? Csalódik! Háromszor kell valamennyit végig húzni, csak ez a biztos módszer.

A derék partner hűledeve bámult maga elé, azután leforrázva, szégyenkezve elfomfordált.

VEGYES HIREK.

* **Tizenhatodik századbeli fürdőélet** Nagyon csálódik az, aki azt hiszi, hogy fürdőre csak a modern kor gyermeke jár. A tizenötödik és tizenhatodik század krónikásai már fürdőlevelet is irtak s az ő rovukon sok érdekes dolog felől szerezhettek tájékozást. Tengeri fürdőt ezidőtájt még nem ismertek s noha nem ijdték meg a hideg víztől; a meleg forrású fürdőket inkább jobban szerették. A tizenhatodik század elején már sok fürdője volt Európának. Hazánkban híres volt Barfa, a külföldön pedig Pfaffersz, Emsz, Viszbaden, Karlsbad és Wildbad. Nyár idején olyan virg, kellemes és barátságos, sőt könnyelmű volt a fürdők társadalmi élete, hogy mi még csak fogalmat sem alkothatunk felőle. — A vendégek jóformán egész nap a fürdőben tartak, mert az akkori idők böles orvosa azt mondta, hogy csak a víz használ, melyben naponta legalább tíz órát telt a beteg. Ilyen körülmények között persze szó sem lehetett sétáról, tomboláról, hangversenyről s más egyéb mulatságról. A vendégek tehát a vízben szórakoztak. Az argani Baden-ek akkor Hercegfürdő volt a neve s az nagy volt a híre, hogy Európa minden részéből özönlött oda a vendég. A Bükkyek nemzetségéből való magyar ur volt a mulató, aki egyik barátjának azt mondta, hogy az élet oly vig, mintha Vénusz volna ott, akinek szórakoztatásáról az Istenek nem győznek eléggé gondoskodni. A hölgyek és a férfiak fürdőjét deszkafal választotta el; de csak látszólag, mert a deszkák rajta s az akok voltak. A fürdő-medence kavája körül karzat futott végig s arról a karzatról a nézőközönség nevetve,

mulatva csevegett fürdőtársaival. A jól uszó asszonyok felséges szórakozása volt, hogy imádójuknak karzatról ledobott koszoruját vagy ékszerét a víz alól felhozzák s maguknak megtartsák. Bükky uram nagy selma lehetett, mert, mint maga bevallja, nap-hosszat egyik fürdőből a másikba igyekezett, hogy az asszonyoknak örömet szerezzen. A vízben akárhányszor a szó szoros értelmében zsurokat rendeztek. Honfitársunk ezek egyikén sem vett részt, mert a sok idegennyelvű dámával beszélni nem tudott. Késő este hagyták el a vendégek a fürdőt s ilyenkor pazar lakomához ültek. Az estebéd után az idősebb urak kocsikát dobtak, a fiatalok énekeltek, táncoltak, vagy pedig labdázak. Napról-napra ez volt az élet sorsa s hogy őseink ezt a mulatságot szerethették, kitűnik abból, hogy Bükky uram alig tudta elhagyni a kedves fürdőt.

* **London népessége.** A világ legnagyobb lakosságú városának tanácsa mostanában adta ki London legutóbbi népesedési statisztikáját. London lakosainak száma — a City lakosait bele nem tudva ebbe az összegbe — 4,536 541 lélek. 1902 ben 33 060 európai telepedett meg Londonban, akik közül 21 013 orosz és lengyel emigráns volt. Érdekes, hogy a rengeteg városban a születések száma évről-évre eszikken. 1902 ben 1000 lakosra már csak 28.5 születés esett. Igaz azonban, hogy viszont a halálozások arányszáma is folyton apad: 1000 lakosra 17.2 haláleset jutott 1902 ben.

— **Letzter József fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piacz-utca 44., dr. Ujfaluassy-ház. Állandó fényképképzés és műterem kapubejárata nál levő kirakatokban.**

— **1—2 középiskolai tanuló ellátásra felvállaltatik.** Érdeklődhetni Széchenyi-u. 18 sz. a.

TÖRVENYKEZÉS.

Kilencz élő feleség. A párisi előkelő világban ez év márczius 17-én nagy feltűnést keltett Chatier Armand dusgazdag gyáros letartóztatása, kiről a párisi rendőrség kisütötte, hogy kilencz élő felesége van, anélkül, hogy csak valamelyiktől is elvált volna. Chatier jelenleg negyvenkét éves s ezelőtt tizenkét évvel Lyonban házassodott meg először s igazi neve Michel Alfons név alatt nőül vett egy Dirnet Katarin nevű gazdag árvaleányt, kinek 120,000 frank hozománya volt. Alig két esztendei házasság után a féj egyszerre eltűnt s minden vagyonát kétségbezté véve, megszökött Londonba, hol Divont Pál név alatt újra nőül vett egy dusgazdag leányt, kit, miután annak vagyonát szinten kézhez kaparintotta — hasonlóképpen a faképnél hagyott. Innen Skóciába, majd Belgiumba szökött, mindenütt ott hagyva egy-egy feleséget. Ezután visszatért Franciaországba, melynek különböző városaiban mindenütt hamis nevet használva, összesen kilencszer házassodott meg. Legutolsó házasságát 1901 április 8-án kötötte, nőül véve egy elhalt gyáros özvegyét, ki nagy értékű fémáru-gyárát Chatiere iratta át. Chatier, ki most már megállapodott koru ember s több mint egymillió frank vagyonnak az ura, ezt a feleségét már megbecsülte s a házasságát a lehető legboldogabb volt. Talán sohasem jöttek volna nyomára régi házassági szédeltésének, ha egy montpelieri ügyvéd véletlenül föl nem ismeri egy estén, hová Chatier is hivatalosak voltak. Ez közölte tapasztalatát a Montpelierben hagyott egyik feleséggel, ki ügyes magán-detektivet fogadott, s azután nyomról-nyomra haladva — kiderítette Chatier minden csalafintosságát. Midőn minden sdát együtt volt már, a párisi rendőrség letartóztatta a kékszakálu gyarost, kit a bíróság többnejűség miatt, tegnap öt évi kényszermunkára ítélte el.

SPORT.

A lóverseny múltjából.

— augusztus 31.

Tévedés azt hinni, hogy a lóverseny hazánkban a nagy Széchenyi előtt csak 60—70 esztendővel divatozott. Divatozott az előtt századokkal is, csak félbemaradt. A folytonosan tartó nemzeti küzdelem nem engedte, hogy azt műveljék.

Királyaink közül már II. Lajos Budán versenyistállót tartott s idejében a Kelenföldön híres futtatások voltak, melyekre nemcsak a magyar, de a lengyel főurak közül is sokan elküldötték és elhozták paripáikat.

Hogy ez így van, a mellett egykori íráskor tanuskodnak II. Lajos kincstárnokának napi számadásából kitűnik, hogy lovászapródjainak hetenkint 50 dínárt fizetett s ezek a lovászapródok Horváth Márk, Rothkyrger Menyhért és Priska istállóesztérek felügyelete alatt gondozták és készítették elő a közeli versenyekre a nemes véru paripákat.

Miként napjainkban, a versenyeket akkor is május havában tartották meg. Buda utcaút kürtösök járták be a hónap 1-én s ezek adták a polgárság tudtára a verseny kezdetét, amely 10—12 napig tartott. A király nevével, az ország főuraival s egész udvarával ünnepi díszben vonult ki a versenyterre, ahol cigánymuzsika fogadta.

A cigányok muzsikaszóval mulattatták a közönséget is a verseny tartama alatt, az egyes futamok közötti rövid időszakban. A cigányokat a király kincstárnoka fizette, akinek egyik napról kelt feljegyzésekképpen hangzik: „Ugyanezen a napon borralalót adtam a cigányoknak (pharaonibus), akik muzsikáltak a versenyen, ahol 6 Felsőge és az urak paripái futottak“.

Az eddig megtalált főjegyzések szerint az utolsó versenyt a mohácsi csata előtti esztendőben, 1525-ben tartották meg. E versenyen Szidloveczky Kristóf krakói vajda 5 lóval és két apróddal vett részt. Maga a király, II. Lajos 20 al, amelyek közül három éppen Szidloveczkytól kapott ajándékba, egyet pedig Kerekkezer lemergi főúrtól. Szidloveczky ajándékát egy Kánya nevű szolga hozta, akinek a király 70 forintot utalványozott ajándékképpen.

Valamint ma, a lovásokat akkor is színes ruhákba öltöztették. April 28-án, tehát az előkészületek napjaiban a kincstárnok különböző színű gyolcsból hat véget vásárolt s átadta Jakab mesternek, a király szabójának, hogy ruhát készítsen abból a lovász fiuknak és apródoknak, akik a versenyben lovagolni fognak.

A fennebbiek után tehát nem lehetetlen, hogy valamint a huszárság intézménye, úgy a lóverseny is nálunk honosult volt meg legelőször s terjedt el azután földrészünk többi országában. Nálunk félbe maradt azonban s hosszabb ideig nem jöhetett ismét divatba, mert politikai helyzetünk nem engedte, hogy azt sok ideig felkarolhassuk. A magyarnak ezekben a századokban nyílt alkalmá elég arra, hogy lóháton üljön ugyanis a csatamezőn.

IRODALOM.

Erdőben.

Az erdőben járok.
Köröskörül százados fák
Kisike virágok.

Amerre sak nézek,
Zöld lomsátor és alatta
Csengő madárének.

Oly felséges csendje,
Mint ha egy nagy szentegyházban
Hívó ének zengne.

A tölgy koronája
Ugy áll, mint egy örök oltár,
Imádásra várva.

És a tölgyfa mellett
Bugó hangu szarvasbogár
Töri meg a csendet.

Im t mormol szája,
S kis virágok, széles gombák
Bólintgatnak rája.

Azután megáldott
Harmatcseppes szenteltvízzel
Minden kis virágot.

Vége a misének,
A csalogány énekkarból
Felharsan az ének.

És e dalos csendbe,
Mint ha távolról nékem is
Az ur szava csengne.

Csodás művét látom,
S oltárához leborulva
Az Urat imádom.

Szávay Zoltán.

Tudnivalók a táplálkozásról.

— aug. 31.

Legjobb a vegyes ételből összeállított egyszerű, jó, házi koszt. Bővebb zsirtartalmú étel, téleszták, hüvelyes főzelék hasznosak. Nemesak hus és tojás az, ami tápláló, mint régen hiték. Igen jó a szalonna, nagyon hasznos a vaj, kitűnő a megszírozott piritós kenyér, a sült burgonya ludsírral stb.

A kávénál sokkal hasznosabb a tej, mely tápláló is, a szomjat is oltja; de mindig csak forralt tejet és kortyonkint igyunk.

A sör, bor, ha csak étkezés közben és igen mértékletesen élünk vele, meg nem árt, nem is sokat használ. A sör még ajánlatosabb a bornál. A pálinka, cognac, likör, egyenesen mérgező; aki önjavát lelkén viseli, csak akkor nyúl hozzá, ha orvos gyógyszerként rendelte neki megfelelő formában. Legbecesebb vagyonát, étvágyát kockáztatja, aki éhgyomorral szeszes itallal él.

Kiki mindig a saját evőeszközöit, poharát használja, soha se egyik vagy másik családtagját.

A közös tálból való étkezés veszélyes.

Kiki a saját tányérjából egyék, melyre a tálban lévő külön kanállal, villával szedje ki az ételt.

A gyermek ételét külön kanállal kell megkóstolni, melyet, miután szájunkban volt, a kicsi ételével többé érintkezésbe ne hozunk.

Naponta fogat kell mosni és jó minden étkezés után kiöblögetni a száját.

Jókarban levő fogak nélkül ugyanis helyesen táplálkozni igen nehéz, majdnem lehetetlen. Aki fogait elhanyagolja, úgy tesz, mint a könnyelmű mesterember, aki rozoga szerszámmal hitvány munkát végezve akarja megkeresni kenyérét.

Akinak csak módjában van, hozassa rendbe fogorvossal teljesen a fogazatát s azontúl féltve vizsgáltassa meg, hogy a készülő szuvasodások idején orvosoltassanak.

Fogvájót használjunk, de ügyeljünk rá, hogy az egyszer használt fogvájók helyesen és

összegyűjtessenek és elpusztíttassanak. Legjobb, ha elégetjük őket.

Aki teheti, napjában ötször egyék, azaz villásreggelizzék, meg oszonnáljon is.

Ha hosszasan étvágytalan valaki, forduljon orvosához.

Beteg anyának semmi szín alatt nem szabad gyermekét szoptatni.

K.

REGÉNY CSARNOK.

Csontváz a tűzhelyen.

Angol regény.

Fordította: **Amica.**

15

De a Herbert Tracy arca elsötétedett és gonosz kifejezést nyert

A sötét árnyak szaporodtak és mind mélyebbek és sötétebbek lettek a De l'Orme pompás palotája felett.

A tánczól és mulatságtól kifáradva, Blanka és Helén a szobájukba vonultak, de a könyvtárban a senyvedő tűz mellett még mindig a drága öltözetében és a ragyogó ékszerekkel Edit ült és Guy érezte, hogy a csontváz közöttük ismét elfoglalta a régi helyét a tűzhelyen.

Most beszélnie kell. Azután ami azon este történt, nem tudta a bizonytalanságot elviselni, a legrosszabbat is tudnia kell, hogy miért és miképpen volt ő másodszor is oly kegyetlenül megcsalva. Le s fel kezdett járkálni, — ez volt a régi szokása, midőn valami bántotta, de először nem arról beszélt, ami a szívéhez legközelebb volt.

— Mit gondolsz Geislerről? Hogy tetszik ő neked.

Futó pir jött a büszke homlokra és vissza fújtott szenvedély volt az Edit keblében.

Geisler volt az, aki a Herbert kezére játszott és kényszerítette őt, hogy azt figyelembe vegye. De csak azt mondta:

— Oly keveset voltam vele, hogy még alig tudok véleményt mondani. De koronként van valami az azeában, ami nekem nem tetszik, de lehet, hogy igazságtalan vagyok.

Ajkait bezárva, visszaesett a régi helyzetébe és merengésébe.

A férje még mindig le s fel járkált, a falóra szüntelenül mondta:

Mindörökké — soha többé,

Soha többé — mindörökké,

és így telt el egy másik husz perc. — Ekkor De l'Orme hirtelen csak megállott elesége előtt:

— I dit, szeretsz engem? Szeretted engem, midőn hozzám jöttél?

Ez a kérdés menykőütésként hatott rá. Azonban nem rettent meg, de a szép büszke arc egy pillanatra különös rémülettel fordult feléje és fehér keze reszketett, a mint sebészen verő szívéhez volt szorítva. Nem válaszolt.

— Edit, szeretted engem, midőn hozzám jöttél? — ismételte a felesége előtt állva.

— Guy, ne kérdezd.

Az erős kéz, mely az asztalon nyugodott, reszketett. Az arca szigorú lett

— De én kérdezem. Tudni akarom a választ, igen, vagy nem.

Néhány pillanatig halotti csend, rettentetes szünet volt és ekkor jött az egy tagu „nem” szó.

— Oh, jóságos egek, hát én sohase ismerjem a feleség szeretetét és az otthon boldogságát? — mondja Guy olyan gyötrellemmel, mely a feleségét mélyen meghatotta.

Első impulzusa az volt, hogy férje keblére vesse magát és mindent elmondjon neki, de a büszkeség — az ő vasbűszkesége visszatartotta. Megaláztatja-e magát annyira, hogy elmondja, miképpen volt elhagyatva és inzultálva olyan szavakkal, melyekre visszemlékezni szinte örültt tették? Nem, ő azt nem tudta tenni.

Ha követte volna az első impulzusát és a férje lábaihoz térdelve elmondott volna neki mindent, ahogy kötelessége lett volna tenni, — mind a kettőjük kimondhatatlan sok szenvedéstől lettek volna megkímélve, de a csontváz a tűzhelyen volt, mogorván és szigorúan állott közöttük.

(Folyt. köv.)

Csemege szőlő

a gróf Degenfeld
és Balkányi-féle

Erzsébet szőlőtelep

városi elárúsító helyiségében
Simonffy-utcai városi bérház 13. sz.
naponként friss

csemege szőlő

igen olcsón kapható.

Csak még rövid ideig!

Szönyegraktárunk áthelyezése
miatt az összes ott lévő árukat
leszállítottuk.

Különös olcsó alkalmivétel képen
ajánlunk:

Több száz drb. szönyegmaradékot

féltárol.

Visszamaradt függönyöket

féltárol.

Bútorszövet maradékokat

féltárol.

Egyes ágy- és asztalterítőket

féltárol.

Visszamaradt valódi Smyrna szönyegek

féltárol.

Bosznay J. és Társa

szönyegháza, Kossuth-utca 11.

Csak még rövid ideig!

A ki
 olosón, jól, praktikusán és modernül
 építkezni akar

forduljon

BORSODY I. S. építész

irodájához Debreczenben Hunyadi-u. 21

Templomok, városi lakóházak kastélyok, iskolák, fürdők, gyárak, gazdasági épületek stb. tervezését vagy elkészítését, nedves lakások szárazzá tételét, betonírozást vagy bárály építkezéshez tartozó munkát elvállal.

Építkezésekre törlesztéses kölcsönt előnyösen eszközöl ki. — Biztos sikerrel előkészít a kőműves, kőfaragó és ácsmesteri vizsgára. — Építő iparosoknak olcsón készíti tervrajzokat, költségvetést.

BRAZAY FÉLE
SOSBORSZESZ

NAGY ÜVEC
 ÁRA: 2 KORONA
 KIS ÜVEC ÁRA: 1 KORONA
 HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVECHEZ
 ... MELLEKELVE VAN! ...

Hirlapelárusítók

felvétetnek,

a „Debreczen” elárusítására

városi nyomdában,

városban, keresztépület.

MIHÁLY
M. SÁMUEL
FÖTÉR 30. DREHERREL
SZEMBÉN.

Van szerencsém tudatni a n. é.
 közönséggel, hogy

Szabó Lajos fiai urak

Szent-Annai szőlőtelepének

„asztali-bor”

termését megszerzem és a fehér literjét 30 krajczárért, a verest 40 krajczárért árusítom.

Hektoliter vételénél engedmény.

Állandó raktár különböző hegyi és esemege borokból.

Tisztelettel

Máyer Jenő.

A legolcsóbb
 bevásárlási forrás

Székely Jenő és Társa

utoda

uri és női-dívat

ezipóraktár cégnél

Placc-
 az Szent-Annai-utczán
 51. sz. h. 1. sz.

Iskolás**fiuk és leányok**

részére kész fehérneműk, ágyneműk, madrácz, ágyterítők, paplanok, flaneltakarók, harisnyák és zsebkendők, nagyválasztékban és csakis elsőrendű minőségben =

Kardos Lászlónál

Debreczen, Kossuth-u. 9. sz.

1904—1905. T A N F V R E

T. cz.

Helyszűke miatt csak bézsaosan sorolhatom fel minőség, czélszerűség és olcsóságára minden versenyt kizáró

tan-, író- és rajzszerkek

dus raktáramat. Mindezen tárgyakat gondosan megválasztva, a legjobb forrásokból szereztem be.

Fenti ízetem teljesítésében reménykedve, magamat hathatós támogatására érdemesíteni leszen buzgó törekvésem. — Mely tisztelettel

Mihály Sámuel.

Kegyeskedjék elhatározni, bevásárlásával engem megörvendeztetni.

Rajzeszközök, rajztömbök és vonalzők, háromszögek, gomb és tubus festékek, ecsetek, paletták és dörzsgumk, könyvhordó szijjak leányok és fiuknak.

Írófüzetek minden tantárgyhoz és itt részletesen fel nem sorolható összes tárgyak igen olcsó forrása.

6542.

1904.

Árverési hirdetmény.

Az alább körülírt városi ingatlanok a városi számvevőség hivatali helyiségében, hivatalos órák alatt megtekinthető feltételek mellett, **1904. évi szeptember hó 7-ik napján, délelőtt 9 órakor** a város székházának közgyűlési termében megkezdendő s a szükséghez képest délután, sőt esetleg következő napon is, ugyanottan folytatandó nyilvános árverésen bérbe, illetőleg ha zombébe fognak adatai.

Mely árverésre az érdeklődők figyelme ez uton is különösen ebben felbivatik.

I. Az 1904. évi október 1-től kezdődő 3 évre adatnak ki.

1. Várad-utczai sorompó melletti farktárhely.

2. Az ispotálylapostól a Miklós-utczai régi sorompó házig és a hajdu-szoboszlói ut mentén elvonuló területek.

3. A sertés vásártér melletti B. Szilágyi-féle majorsági föld és gyümölcsös.

4. A kádarsparti fogadó és vele együttes 233 h. 15/3 négyszögöl föld.

5. A látóképi csárda, a vele kapcsolatos 6 1/2, — illetve 10 nyilas földdel együtt és ma még a csárdával bérbe adott 3 1/2 nyilasnyi föld elkülönítetten is.

6. A gogyori csapszék és hozzá tartozó föld.

Ez utóbbi azonban 6 évi időtartamra.

II. Az 1905. évi január 1-től kezdődő 3 évre adatnak ki.

1. Az epreskerti csapszék.

2. A bárány csapszék meszárszékkel együtt.

3. A esicsogó.

4. A bégány csapszék.

III. Az 1905. évi január 1-től kezdődő 6 évre adatnak ki.

1. A halápi csárda és hozzátartozó 46 holdnyi föld.

2. A ludas csapszék és hozzátartozó 155 hold 138 négyszögöl föld.

Debreczen, 1904 június hó 6.

A városi tanács.